

CENTRUM DZIEDZICTWA PRZYRODY GÓRNEGO ŚLĄSKA

PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

PROJEKTU

STRATEGII ROZWOJU
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
DO ROKU 2020

Katowice, kwiecień 2009

Podstawy prawne

- ❑ art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) wśród dokumentów wymagających przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymienia m.in. Projekt strategii rozwoju regionalnego (pkt.1)
- ❑ art. 51 w/w ustawy zobowiązuje organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 do sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko

Przedmiot i cel prognozy

- ❑ Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono do projektu aktualizacji „Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020” pod nazwą „Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego – Śląskie 2020” w wersji z 31 marca 2009 roku (materiał do użytku wewnętrznego Urzędu Marszałkowskiego)

- ❑ Cele Prognozy:
 - ocena stopnia i sposobu uwzględnienia zagadnień zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska we wszystkich częściach Strategii
 - ocena potencjalnych skutków środowiskowych wdrażania zapisów Strategii
 - przygotowanie rekomendacji, które powinny być uwzględnione przy formułowaniu końcowej wersji Strategii

Zakres prognozy

Zakres i treść Prognozy są zgodne:

- ❑ z wymogami art. 51 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*
- ❑ z zakresem i stopniem szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, określonym przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach w piśmie z dnia 5. maja 2008 r. (sygn. NZ/521/G/0254/23/08) oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach w piśmie z dnia 13. marca 2009 r. (sygn. RDOŚ-24-WOOŚ/0713/58/09).

Zawartość prognozy

13 rozdziałów, 10 załączników i 10 map, 180 stron

Opis dokumentu Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego

Diagnoza stanu zasobów środowiska przyrodniczego

Charakterystyka problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego

Analiza i ocena oddziaływań na środowisko skutków realizacji celów i kierunków działań przyjętych w Strategii

Analiza i ocena oddziaływań na środowisko planowanych przedsięwzięć

Ocena stopnia korelacji celów Strategii z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, krajowym i regionalnym

Ogólna ocena sposobu uwzględnienia w Strategii problematyki zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska

Rekomendacje

Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Metody opisowe i graficzne

Opis zawartości Strategii.
Analiza i diagnoza stanu środowiska i jego zmian.
Charakterystyka istotnych problemów ochrony środowiska.

Listy kryteriów formalnych i szczegółowych

Ocena skutków realizacji celów i kierunków działań oraz przedsięwzięć przyjętych w Strategii dla środowiska i zdrowia człowieka.
Ogólna ocena sposobu uwzględnienia w dokumencie problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Macierze spójności

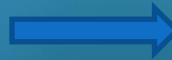
Analiza i ocena korelacji celów i kierunków działań przyjętych w Strategii z celami innych dokumentów strategicznych rangi międzynarodowej, krajowej i wojewódzkiej w zakresie problematyki ochrony środowiska.

Macierze oddziaływań

Ocena skutków realizacji celów i kierunków działań oraz przedsięwzięć przyjętych w Strategii dla środowiska i zdrowia człowieka

Szczegółowe tabele oddziaływań

Identyfikacja rodzaju, zakresu przestrzennego i czasu trwania oddziaływań na środowisko i zdrowie człowieka skutków realizacji celów i kierunków działań oraz przedsięwzięć przyjętych w Strategii oraz wskazanie sposobów przeciwdziałania i kompensacji

Identyfikacja problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego – Śląskie 2020

Różnorodność biologiczna

- fragmentacja siedlisk
- degradacja siedlisk (zwłaszcza wodno-błotnych, torfowiskowych, łąkowych, murawowych)
- synantropizacja siedlisk
- zanikanie gatunków o wąskiej skali ekologicznej
- inwazja obcych gatunków roślin i zwierząt
- ograniczanie ciągłości korytarzy ekologicznych
- stałe ograniczanie powiązań przestrzennych pomiędzy obszarami chronionymi
- brak systemu obszarów chronionych

Demografia i zdrowie ludzkie

- wzrastająca częstość występowania schorzeń układu oddechowego i astmy wieku dziecięcego
- wysoki wskaźnik umieralności niemowląt na skutek wad wrodzonych, wcześniactwa, niskiej masy urodzeniowej
- najwyższy w Polsce poziom zachorowalności na choroby układu krążenia
- bardzo wysoka częstość zgonów kobiet z powodu nowotworów sutka
- wysoki poziom zapadalności i umieralności z powodu gruźlicy
- wysoki wskaźnik otyłości i nadwagi wśród osób dorosłych
- przewidywany na nadchodzące lata znaczący wzrost liczby osób starszych (starzenie się społeczeństwa)

Wody powierzchniowe i podziemne

- znaczny stopień zanieczyszczenia wód płynących
- znaczny stopień zanieczyszczenia wód podziemnych
- niska jakość wód przeznaczonych do spożycia
- istnienie barier ograniczających funkcjonalność rzek jako korytarzy ekologicznych
- znaczny stopień przekształcenia koryt rzecznych
- nadmierna zabudowa dolin rzecznych
- brak zrównoważonego i zbilansowanego gospodarowania wodami zlewni

Identyfikacja problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego

Powierzchnia ziemi i gleby

- występowanie na znacznych obszarach odkształceń powierzchni ziemi wskutek eksploatacji górniczej
- duży udział zdegradowanych terenów przemysłowych w obrębie miast
- występowanie obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi
- skażenie gleb metalami ciężkimi
- wysoki poziom zużycia nieodnawialnych zasobów surowców energetycznych
- wysoki poziom wytwarzania odpadów przemysłowych
- niski poziom selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
- niski poziom unieszkodliwiania odpadów

Atmosfera i klimat

- niska jakość powietrza atmosferycznego (ponadnormatywna zawartość pyłu zawieszonego, benzo(α)pirenu i ozonu na znacznych obszarach)
- pogarszający się klimat akustyczny na obszarach aglomeracji miejskich (wzrastający poziom natężenia hałasu)

Krajobraz

- postępująca degradacja walorów krajobrazowych
- zanikanie tradycyjnego krajobrazu wiejskiego

Identyfikacja problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego

Dziedzictwo kulturowe

- niszczenie obiektów zabytkowych w miastach i wsiach z powodu braku środków na renowację i konserwację
- niski poziom rewitalizacji zabytkowych obiektów przemysłowych
- brak wyczerpującej inwentaryzacji znajdującego się na terenie województwa śląskiego materialnego dziedzictwa kulturowego
- degradacja krajobrazu kulturowego

Ocena wpływu celów strategicznych i kierunków działań „Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego - Śląskie 2020” na ekosystemy i główne komponenty środowiska

Objaśnienia: 3 silny wpływ pozytywny 2 średni wpływ pozytywny 1 słaby wpływ pozytywny 0 brak wpływu ± możliwy wpływ zarówno pozytywny jak i negatywny -3 silny wpływ negatywny -2 średni wpływ negatywny -1 słaby wpływ negatywny		Typy ekosystemów				Komponenty środowiska						
		Ekosystemy leśne	Ekosystemy rolne	Ekosystemy hydrogeologiczne	Ekosystemy miast	Różnorodność biologiczna	Krajobraz	Powierzchnia ziemi i gleby oraz zasoby kopalin	Atmosfera i klimat	Wody powierzchniowe i podziemne	Zdrowie człowieka	Dziedzictwo kulturowe
Cele strategiczne	Kierunki działań											
Cel A.1: Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców	A.1.1. Poprawa jakości kształcenia	0	-1	0	-1	-1	±	-1	0	0	2	1
	A.1.2. Rozwój kompetencji i usług społeczeństwa informacyjnego	1	1	1	1	1	1	±	±	1	±	1
	A.1.3. Poprawa zatrudnialności i aktywności zawodowej mieszkańców	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cel A.2: Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki	A.2.1. Poprawa warunków inwestycyjnych w regionie						±		-1	-1	-1	0
	A.2.2. Finansowe i organizacyjne wsparcie biznesu	0	0	0	-1	0	-1	-1	-1	0	-1	0
	A.2.3. Rozwój informatyki i telekomunikacji	0	-1	0	-1	-1		-1	±	0		-1
	A.2.4. Rozbudowa i unowocześnienie systemów energetycznych i przesyłowych	±	±		±			±			±	
Cel A.3: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	A.3.1. Wspieranie wdrożeń nowych technologii i rozwój sektora B+R	±	±	±	±	±	±	±	±	±	±	±
	A.3.2. Wspieranie procesów restrukturyzacji i adaptacji gospodarczej			±	±	±	-1		1	1	1	-1
	A.3.3. Unowocześnienie rolnictwa i wsparcie przeobrażeń gospodarczych na terenach wiejskich	-1		-1	0		-1	1	0		1	-1
Cel B.1: Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa	B.1.1. Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług medycznych	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
	B.1.2. Upowszechnienie oraz promocja aktywnego i zdrowego stylu życia				±				-1	-1		0
	B.1.3. Podniesienie skuteczności polityki społecznej	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
	B.1.4. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1
B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego	B.2.1. Utworzenie systemu kształtowania i wykorzystania zasobów wodnych			±	1	±	±	-1	0	±		0
	B.2.2. Poprawa jakości powietrza		1	1	1	1	0	1		1		
	B.2.3. Ochrona przed hałasem	0	0	0	±	±	±	0	0	0		0
	B.2.4. Uporządkowanie i wdrożenie systemu gospodarki odpadami	1	1	1	1	1	±	±	±			0
	B.2.5. Rewitalizacja terenów zdegradowanych	0	0	±	0	±		±	1			±
	B.2.6. Zachowanie i odtworzenie <u>bio i georóżnorodności</u>								1		1	

Ocena wpływu celów strategicznych i kierunków działań „Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego - Śląskie 2020” na ekosystemy i główne komponenty środowiska

		Typy ekosystemów				Komponenty środowiska						
		Ekosystemy leśne	Ekosystemy rolne	Ekosystemy hydrogeniczne	Ekosystemy miast	Różnorodność biologiczna	Krajobraz	Powierzchnia ziemi i gleby oraz zasoby kopalin	Atmosfera i klimat	Wody powierzchniowe i podziemne	Zdrowie człowieka	Dziedzictwo kulturowe
Objaśnienia:												
3 silny wpływ pozytywny		-3 silny wpływ negatywny										
2 średni wpływ pozytywny		-2 średni wpływ negatywny										
1 słaby wpływ pozytywny		-1 słaby wpływ negatywny										
0 brak wpływu												
± możliwy wpływ zarówno pozytywny jak i negatywny												
Cele strategiczne	Kierunki działań											
B.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni	B.3.1. Zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic	0	0	0	±	±	±	-1	±		1	±
	B.3.2. Poprawa warunków mieszkaniowych	0	0	0	±	±	±	±	±	0	1	±
	B.3.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunalnej	1	0		1		0	1				1
	B.3.4. Rozwój i modernizacja komunikacji publicznej obszarów miejskich	0	0	0	1	0	0	0		0	1	1
	B.3.5. Kształtowanie ośrodków wiejskich	0	±	±	0	±	±		0	0		
	B.3.6. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu			-1	-1			-1	-1	-1	1	
C.1. Duże znaczenie metropolii i miast regionu w przestrzeni europejskiej	C.1.1. Wspieranie rozwoju obszarów metropolitalnych	0	0	0	±	±	±	-1	1	0	±	±
	C.1.2. Rozbudowa i integracja systemu transportowego				1			±		±		
	C.1.3. Organizacja i uczestnictwo w przedsięwzięciach o zasięgu międzynarodowym	0	0	0	-1	-1	±	-1	-1	0	0	1
C.2. Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy	C.2.1. Rozwój współpracy międzyregionalnej, transnarodowej i transgranicznej	±	±	±	±	±	±	1	1	1	1	
	C.2.2. Intensyfikacja współpracy wewnątrzregionalnej	±	±	±	0	±	0	0	0	0	0	1
	C.2.3. Kreowanie pozytywnego wizerunku regionu						±		0	0	0	
C.3. Silny ośrodek kultury i nauki	C.3.1. Tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmocnienie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych	0	0	0	-1	-1	±	-1	0	0	0	0
	C.3.2. Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w kulturze i wzmocnienie środowisk twórczych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	C.3.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury regionu	0	0	0	0	0		-1	0	0	0	

Analiza korelacji celów Strategii z zidentyfikowanymi problemami ochrony środowiska

Aspekt środowiskowy	Zidentyfikowane istotne problemy ochrony środowiska	Cele Strategii wykazujące korelacje ze zidentyfikowanymi problemami	Rodzaj korelacji
Różnorodność biologiczna	<ul style="list-style-type: none"> fragmentacja siedlisk degradacja siedlisk (zwłaszcza wodno-biotnych, torfowiskowych, łąkowych, murawowych) synantropizacja siedlisk zanikanie gatunków o wąskiej skali ekologicznej ograniczanie ciągłości korytarzy ekologicznych stałe ograniczanie powiązań przestrzennych pomiędzy obszarami chronionymi brak systemu obszarów chronionych 	A. 2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki	+
		A. 3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	+
		B. 1. Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa śląskiego	k i
		B. 2. Wysoka jakość środowiska naturalnego	i k
		B. 3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni	i k
		C. 1. Duże znaczenie metropolii i miast regionu	+
C. 2. Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy	+		
Aspekt środowiskowy	Zidentyfikowane istotne problemy ochrony środowiska	Cele Strategii wykazujące korelacje ze zidentyfikowanymi problemami	Rodzaj korelacji
Demografia i zdrowie ludzkie	<ul style="list-style-type: none"> wzrastająca częstość występowania schorzeń układu oddechowego i astmy wieku dziecięcego wysoki wskaźnik umieralności niemowląt na skutek wad wrodzonych, wcześniactwa, niskiej masy urodzeniowej najwyższy w Polsce poziom zachorowalności na choroby układu krążenia bardzo wysoka częstość zgonów kobiet z powodu nowotworów sutka wysoki poziom zapadalności i umieralności z powodu gruźlicy wysoki wskaźnik otyłości i nadwagi wśród osób dorosłych przewidywany na nadchodzące lata znaczący wzrost liczby osób starszych 	A. 1. Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców	i k
		A. 2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki	i k
		B. 1. Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa śląskiego	+
		B. 2. Wysoka jakość środowiska naturalnego	+
		B. 3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni	+

Objaśnienia: i - pozytywne (przeciwdziałanie zidentyfikowanym problemom) k - negatywne (pogłębianie zidentyfikowanych problemów)

Analiza korelacji celów Strategii z zidentyfikowanymi problemami ochrony środowiska

Aspekt środowiskowy	Zidentyfikowane istotne problemy ochrony środowiska	Cele Strategii wykazujące korelacje ze zidentyfikowanymi problemami	Rodzaj korelacji
Wody powierzchniowe i podziemne	<ul style="list-style-type: none"> • znaczny stopień zanieczyszczenia wód płynących • znaczny stopień zanieczyszczenia wód podziemnych • niska jakość wód przeznaczonych do spożycia • istnienie barier ograniczających funkcjonalność rzek jako korytarzy ekologicznych • znaczny stopień przekształcenia koryt rzecznych • nadmierna zabudowa dolin rzecznych • brak zrównoważonego i zbilansowanego gospodarowania wodami zlewni 	A. 2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki	k
		A. 3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	ik
		B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego	ik
		B. 3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni	i

Aspekt środowiskowy	Zidentyfikowane istotne problemy ochrony środowiska	Cele Strategii wykazujące korelacje ze zidentyfikowanymi problemami	Rodzaj korelacji
Powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie na znacznych obszarach odkształceń powierzchni ziemi wskutek eksploatacji górniczej • duży udział zdegradowanych terenów poprzemysłowych w obrębie miast • występowanie obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi • skażenie gleb metalami ciężkimi • wysoki poziom zużycia nieodnawialnych zasobów surowców energetycznych • wysoki poziom wytwarzania odpadów przemysłowych • niski poziom selektywnej zbiórki odpadów komunalnych • niski poziom unieszkodliwiania odpadów 	A. 2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki	ki
		A. 3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	ik
		B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego	i
		B. 3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni	i

Objaśnienia: i - pozytywne (przeciwdziałanie zidentyfikowanym problemom) k - negatywne (pogłębianie zidentyfikowanych problemów)

Analiza korelacji celów Strategii z zidentyfikowanymi problemami ochrony środowiska

Aspekt środowiskowy	Zidentyfikowane istotne problemy ochrony środowiska	Cele Strategii wykazujące korelacje ze zidentyfikowanymi problemami	Rodzaj korelacji
Atmosfera i klimat	<ul style="list-style-type: none"> niska jakość powietrza atmosferycznego (ponadnormatywna zawartość pyłu zawieszonoego, benzo(a)pirenu i ozonu na znacznych obszarach) pogarszający się klimat akustyczny na obszarach aglomeracji miejskich (wzrastający poziom natężenia hałasu) 	A. 2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki	i k
		A. 3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	i
		B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego	i
		B. 3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni	i
		C. 1. Duże znaczenie metropolii i miast regionu w przestrzeni europejskiej	i k
Krajobraz	<ul style="list-style-type: none"> postępująca degradacja walorów krajobrazowych zanikanie tradycyjnego krajobrazu wiejskiego 	A. 2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki	k
		A. 3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	k
		B. 1. Zdrowy i bezpieczny mieszkanioc województwa śląskiego	k i
		B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego	i
		B. 3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni	i k
		C. 1. Duże znaczenie metropolii i miast regionu w przestrzeni europejskiej	i k

Objaśnienia: i - pozytywne (przeciwdziałanie zidentyfikowanym problemom) k - negatywne (pogłębianie zidentyfikowanych problemów)

Analiza korelacji celów Strategii z zidentyfikowanymi problemami ochrony środowiska

Aspekt środowiskowy	Zidentyfikowane istotne problemy ochrony środowiska	Cele Strategii wykazujące korelacje ze zidentyfikowanymi problemami	Rodzaj korelacji
Dziedzictwo kulturowe	<ul style="list-style-type: none"> niszczenie obiektów zabytkowych w miastach i wsiach z powodu braku środków na renowację i konserwację niski poziom rewitalizacji zabytkowych obiektów przemysłowych brak wyczerpującej inwentaryzacji znajdującego się na terenie województwa śląskiego materialnego dziedzictwa kulturowego degradacja krajobrazu kulturowego 	A. 2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki	i k
		B. 3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni	i
		C. 1. Duże znaczenie metropolii i miast regionu w przestrzeni europejskiej	i
		C. 2. Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy	i
		C. 3. Silny ośrodek kultury i nauki	i

Objaśnienia: i - pozytywne (przeciwdziałanie zidentyfikowanym problemom) k - negatywne (pogłębianie zidentyfikowanych problemów)

Objaśnienia (ocena oddziaływania celu/kierunku działań):		Cel B.1. Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa	Cel B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego		
++ znaczne wzmocnienie celu + słabsze wzmocnienie celu 0 brak istotnych powiązań między celami ± możliwe wzmocnienie lub osłabienie celu ! osłabienie celu					
PRIORYTET A: Województwo śląskie regionem nowej gospodarki kreującym i skutecznie absorbującym technologie	Cel A.1. Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców	A.1.1	Poprawa jakości kształcenia	±	±
		A.1.2	Rozwój kompetencji i usług społeczeństwa informacyjnego		
		A.1.3	Poprawa zatrudnialności i aktywności zawodowej mieszkańców		
	Cel A.2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki	A.2.1	Poprawa warunków inwestycyjnych w regionie	±	±
		A.2.2	Finansowe i organizacyjne wsparcie biznesu		
		A.2.3	Rozwój informatyki i telekomunikacji		
		A.2.4	Rozbudowa i unowocześnienie systemów energetycznych i przesyłowych		
	Cel A.3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	A.3.1	Wspieranie wdrożeń nowych technologii i rozwój sektora B+R	+	±
		A.3.2	Wspieranie procesów restrukturyzacji i adaptacji gospodarczej		
A.3.3		Unowocześnienie rolnictwa i wsparcie przeobrażeń gospodarczych na terenach wiejskich			
PRIORYTET B: Województwo śląskie regionem o powszechnej dostępności do regionalnych usług publicznych o wysokim standardzie	Cel B.1. Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa	B.1.1	Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług medycznych		±
		B.1.2	Upowszechnienie oraz promocja aktywnego i zdrowego stylu życia		
		B.1.3	Podniesienie skuteczności polityki społecznej		
		B.1.4	Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego		
	Cel B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego	B.2.1	Utworzenie systemu kształtowania i wykorzystania zasobów wodnych	±±	
		B.2.2	Poprawa jakości powietrza		
		B.2.3	Ochrona przed hałasem		
		B.2.4	Uporządkowanie i wdrożenie systemu gospodarki odpadami		
		B.2.5	Rewitalizacja terenów zdegradowanych		
		B.2.6	Zachowanie i odtworzenie bio- i georóżnorodności		
	Cel B.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni	B.3.1	Zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic	+	±
		B.3.2	Poprawa warunków mieszkaniowych		
		B.3.3	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunalnej		
		B.3.4	Rozwój i modernizacja komunikacji publicznej obszarów miejskich		
		B.3.5	Kształtowanie ośrodków wiejskich		
B.3.6		Zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu			

Macierz oceny spójności wewnętrznej celów Strategii z celami ochrony środowiska

Macierz oceny spójności wewnętrznej celów Strategii z celami ochrony środowiska

Objaśnienia (ocena oddziaływania celu/kierunku działań):				Cel B.1. Zdrowy i bezpieczny mieszkanioc	Cel B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego
++ znaczne wzmocnienie celu + słabsze wzmocnienie celu 0 brak istotnych powiązań między celami ± możliwe wzmocnienie lub osłabienie celu ! osłabienie celu					
PRIORYTET C: Województwo śląskie znaczącym partnerem kreacji kultury, nauki i przestrzeni europejskiej	Cel C.1. Duże znaczenie metropolii i miast regionu w przestrzeni	C.1.1	Wspieranie rozwoju obszarów metropolitalnych	+	+
		C.1.2	Rozbudowa i integracja systemu transportowego		
		C.1.3	Organizacja i uczestnictwo w przedsięwzięciach o zasięgu międzynarodowym		
	Cel C.2. Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania	C.2.1	Rozwój współpracy międzyregionalnej, transnarodowej i transgranicznej	0	±
		C.2.2	Intensyfikacja współpracy wewnątrzregionalnej		
		C.2.3	Kreowanie pozytywnego wizerunku regionu		
	Cel C.3. Silny ośrodek nauki i kultury	C.3.1	Tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmocnienie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych	0	0
		C.3.2	Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w kulturze i wzmocnienie środowisk twórczych		
		C.3.3	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury regionu		

Macierz oceny spójności celów projektu Strategii z celami ochrony środowiska (istotnymi z punktu widzenia Strategii) wybranych dokumentów międzynarodowych

		Traktat Ustanawiający Wspólnotę Europejską (1)				Odnowiona Strategia Zrównoważonego Rozwoju Unii Europejskiej (2)					VI Program działań na rzecz środowiska (3)				
Objaśnienia:		Zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego (art. 6, 174)	Ochrona zdrowia ludzkiego (art. 152, 174)	Rozsądne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych (art. 174)	Promowanie środków na płaszczyźnie międzynarodowej, zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów środowiska naturalnego (art. 174)	"Przeciwdziałanie zmianom klimatu"	"Zrównoważony transport"	„Zrównoważona konsumpcja i produkcja” oraz „Technologie środowiskowe”	„Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych”	„Ochrona zdrowia ludzi”	„Edukacja ekologiczna”	„Przeciwdziałanie zmianom klimatu”	„Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej”	„Poprawa stanu zdrowia i jakości życia oraz środowiska naturalnego”	„Zrównoważone wykorzystanie oraz gospodarka zasobami naturalnymi i odpadami”
++	znaczne wzmocnienie celów dokumentu														
+	słabsze wzmocnienie celów dokumentu														
0	brak istotnych powiązań między celami dokumentów														
±	możliwe wzmocnienie lub osłabienie celów dokumentu														
!	osłabienie celów dokumentu														
U	sugerowane uzupełnienie														
Cele projektu Strategii															
Cel A.1. Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców		+	+	+	+	+	++	+	+	++	+	+	+	+	
Cel A.2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki		+	+	+	0	+	+	++	+	0	+	+	+	+	
Cel A.3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka		+	+	+	+	++	0	++	+	+	++	+	+	+	
Cel B.1. Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa		0	++	0	++	0	+	0	0	++	++	0	0	++	
Cel B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego		+	+	+	U 0	++	++	++	+	+	++	++	+	+	
Cel B.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni		+	+	+	+	+	++	+	+	+	+	+	+	+	
Cel C.1. Duże znaczenie metropolii i miast regionu w przestrzeni europejskiej		U !	+	0	++	+	+	0	0	+	0	+	U !	+	
Cel C.2. Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy		0	0	0	U 0	U 0	U 0	0	0	0	+	U 0	0	0	
Cel C.3. Silny ośrodek nauki i kultury		0	0	0	0	0	0	+	0	+	0	0	0	0	

Macierz oceny spójności celów projektu Strategii z celami ochrony środowiska (istotnymi z punktu widzenia Strategii) wybranych dokumentów międzynarodowych

		(2) (3)	(1) (2) (3)	(2) (3)	Dokumenty sektorowe z zakresu "ochrony przyrody"	Rozporządzenie Rady (WE) 1257/99	Strategia Leśna UE	Konwencja z Aarhus, Dyrektywa 2003/35/WE, Dyrektywa 2003/4/WE, Dyrektywa INSPIRE, strategia "i2010"
Objaśnienia:		"Przeciwdziałanie zmianom klimatu"	„Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych”	„Ochrona zdrowia ludzi”	Ochrona przyrody	Gospodarka rolna	Gospodarka leśna	Udostępnienie informacji o środowisku, Edukacja społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska, Rozbudowa usług e-zdrowie
++	znaczące wzmocnienie celów dokumentu							
+	słabsze wzmocnienie celów dokumentu							
0	brak istotnych powiązań między celami dokumentów							
±	możliwe wzmocnienie lub osłabienie celów dokumentu							
!	osłabienie celów dokumentu							
U	sugerowane uzupełnienie							
	Cele projektu Strategii							
Cel A.1. Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców	+	+	±	±	+	0	++	
Cel A.2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki	±	±	±	!	±	!	+	
Cel A.3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	++	±	+	U±	±	0	+	
Cel B.1. Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa	0	0	++	0	+	+	+	
Cel B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego	++	±	+	U±	U±	U+	+	
Cel B.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni	+	±	+	U±	U+	U!	+	
Cel C.1. Duże znaczenie metropolii i miast regionu w przestrzeni europejskiej	±	0	±	U!	0	!	0	
Cel C.2. Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy	U0	0	0	0	0	0	0	
Cel C.3. Silny ośrodek nauki i kultury		0	0	0	0	0	0	

Macierz oceny spójności celów projektu Strategii z celami ochrony środowiska (istotnymi z punktu widzenia Strategii) Polityki Ekologicznej Państwa

		Aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska	Zarządzanie środowiskowe		
++	znaczne wzmocnienie celów dokumentu	Uruchomienie mechanizmów zapewniających ekonomizację ochrony środowiska	Upowszechnienie idei systemów zarządzania środowiskowego i wdrażanie tych systemów w gałęziach przemysłu o znaczącym oddziaływaniu na środowisko	Wzrost świadomości konsumentów - rozpoznawalność logo EMAS, znaku normy PN-EN ISO 14001, Czystej Produkcji, Odpowiedzialność i Troska przez 50% społeczeństwa	Rozwój EMAS w sektorze małych przedsiębiorstw oraz administracji publicznej szczebla lokalnego
+	słabsze wzmocnienie celów dokumentu				
0	brak istotnych powiązań między celami dokumentów				
±	możliwe wzmocnienie lub osłabienie celów dokumentu				
!	osłabienie celów dokumentu				
U	sugerowane uzupełnienie				
Cele projektu Strategii					
Cel A.1. Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców		+	+	++	0
Cel A.2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki		+	++	++	++
Cel A.3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka		+	++	0	++
Cel B.1. Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa		0	0	0	0
Cel B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego		0	0	0	0
Cel B.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni		0	0	0	0
Cel C.1. Duże znaczenie metropolii i miast regionu w przestrzeni europejskiej		0	0	0	0
Cel C.2. Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy		0	0	0	0
Cel C.3. Silny ośrodek nauki i kultury		0	0	0	0

Macierz oceny spójności celów projektu Strategii z celami ochrony środowiska (istotnymi z punktu widzenia Strategii) Polityki Ekologicznej Państwa

		Edukacja i udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska			Rozwój badań i postęp techniczny	
		Stale podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zagwarantowanie szybkiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie	Zwiększenie liczby osób podejmujących świadome decyzje konsumenne, uwzględniające konieczność ochrony zasobów przyrodniczych	Tworzenie płaszczyzny współpracy z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi oraz wspieranie aktywności tych organizacji	Zwiększenie roli wiedzy i innowacyjności w procesie zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego kraju	Ułatwienie procesu wdrażania nowych technologii środowiskowych i ekoinnowacji w gospodarce
++	znaczne wzmocnienie celów dokumentu					
+	słabsze wzmocnienie celów dokumentu					
O	brak istotnych powiązań między celami dokumentów					
±	możliwe wzmocnienie lub osłabienie celów dokumentu					
!	osłabienie celów dokumentu					
U	sugerowane uzupełnienie					
Cele projektu Strategii						
Cel A.1. Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców		U ++	U ++	O	+	O
Cel A.2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki		+	+	O	+	+
Cel A.3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka		O	O	O	++	++
Cel B.1. Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa		+	O	+	+	+
Cel B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego		++	++	U	O	O
Cel B.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni		O	O	O	+	+
Cel C.1. Duże znaczenie metropolii i miast regionu w przestrzeni europejskiej		O	O	O	O	O
Cel C.2. Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy		O	O	O	O	O
Cel C.3. Silny ośrodek nauki i kultury		O	O	O	++	O

Macierz oceny spójności celów projektu Strategii z celami ochrony środowiska (istotnymi z punktu widzenia Strategii) Polityki Ekologicznej Państwa

		Ochrona przyrody i krajobrazu	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	Ochrona powierzchni ziemi	
++	znaczne wzmocnienie celów dokumentu	Zahamowanie strat różnorodności biologicznej na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym i ponadgatunkowym (ekosystemów i krajobrazu)	Rozwijanie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej	Ograniczenie negatywnego oddziaływania procesów gospodarczych na środowisko glebowe	Wzrost powierzchni terenów przekazywanych do rekultywacji
+	słabsze wzmocnienie celów dokumentu				
O	brak istotnych powiązań między celami dokumentów				
±	możliwe wzmocnienie lub osłabienie celów dokumentu				
!	osłabienie celów dokumentu				
U	sugerowane uzupełnienie				
Cele projektu Strategii					
Cel A.1. Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców		U +	O	O	O
Cel A.2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki		O	O	+	O
Cel A.3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka		O	U	U +	O
Cel B.1. Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa		O	O	O	O
Cel B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego		±	U	++	++
Cel B.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni		O	O	+	O
Cel C.1. Duże znaczenie metropolii i miast regionu w przestrzeni europejskiej		O	O	O	O
Cel C.2. Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy		O	O	O	O
Cel C.3. Silny ośrodek nauki i kultury		O	O	O	O

Macierz oceny spójności celów projektu Strategii z celami ochrony środowiska (istotnymi z punktu widzenia Strategii) Polityki Ekologicznej Państwa

++	znaczne wzmocnienie celów dokumentu				
+	słabsze wzmocnienie celów dokumentu				
O	brak istotnych powiązań między celami dokumentów				
±	możliwe wzmocnienie lub osłabienie celów dokumentu				
!	osłabienie celów dokumentu				
U	sugerowane uzupełnienie				
Cele projektu Strategii					
Cel A.1. Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców		○	○	U +	○
Cel A.2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki		+	○	○	○
Cel A.3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka		++	○	○	○
Cel B.1. Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa		○	○	○	○
Cel B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego		+	+	++	++
Cel B.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni		○	○	○	○
Cel C.1. Duże znaczenie metropolii i miast regionu w przestrzeni europejskiej		○	○	○	○
Cel C.2. Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy		○	○	○	○
Cel C.3. Silny ośrodek nauki i kultury		+	○	○	○

Macierz oceny spójności celów projektu Strategii z celami ochrony środowiska (istotnymi z punktu widzenia Strategii) Polityki Ekologicznej Państwa

		Materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność i odpadowość produkcji				Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych	
		Wdrożenie zasady decouplingu - rozdzielenia zależności oddziaływania rozwoju gospodarczego na środowisko	Wzrost efektywności wykorzystania surowców, w tym zasobów wodnych w gospodarce	Zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki, zaoszczędzenie 9% energii finalnej w ciągu 9 lat, do roku 2017	Zapobieganie i ograniczenie powstawania odpadów u źródła, a także zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko	Wsparcie budowy nowych odnawialnych źródeł energii, tak by udział energii z OZE w zużyciu energii pierwotnej oraz w krajowym zużyciu	Dalsze zwiększenie udziału biopaliw w odniesieniu do paliw używanych w
++	znaczne wzmocnienie celów dokumentu						
+	słabsze wzmocnienie celów dokumentu						
O	brak istotnych powiązań między celami dokumentów						
±	możliwe wzmocnienie lub osłabienie celów dokumentu						
!	osłabienie celów dokumentu						
U	sugerowane uzupełnienie						
Cele projektu Strategii							
Cel A.1. Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców		O	O	O	+	O	O
Cel A.2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki		O	O	++	O	++	O
Cel A.3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka		+	+	++	O	+	U
Cel B.1. Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa		O	O	O	O	O	O
Cel B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego		+	++	+	++	O	O
Cel B.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni		O	O	+	O	O	O
Cel C.1. Duże znaczenie metropolii i miast regionu w przestrzeni europejskiej		O	O	O	O	O	O
Cel C.2. Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy		O	O	O	O	O	O
Cel C.3. Silny ośrodek nauki i kultury		O	O	O	O	O	O

Macierz oceny spójności celów projektu Strategii z celami ochrony środowiska (istotnymi z punktu widzenia Strategii) Polityki Ekologicznej Państwa

		Kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy				Relacja "Środowisko-zdrowie"	Jakość wód
++	znaczne wzmocnienie celów dokumentu	Dążenie do zapewnienia dobrego stanu (jakościowego i ilościowego) wód w Polsce	Efektywna ochrona przed powodzią i suszą	Integracja gospodarki wodnej z gospodarką leśną poprzez planowanie przestrzenne, przede wszystkim w celu zwiększenia naturalnej retencji wód oraz zmniejszenia zagrożenia	Konsekwentna realizacja "Programu dla Odry - 2006"	Zahamowanie powstawania środowiskowych zagrożeń zdrowia	Osiągnięcie dobrego stanu krajowych wód powierzchniowych i podziemnych
+	słabsze wzmocnienie celów dokumentu						
O	brak istotnych powiązań między celami dokumentów						
±	możliwe wzmocnienie lub osłabienie celów dokumentu						
!	osłabienie celów dokumentu						
U	sugerowane uzupełnienie						
Cele projektu Strategii							
Cel A.1. Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców		○	○	○	○	○	○
Cel A.2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki		○	○	○	○	+	○
Cel A.3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka		○	U+	U	○	+	○
Cel B.1. Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa		○	○	○	○	++	○
Cel B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego		++	++	○	+	+	++
Cel B.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni		○	○	○	○	+	○
Cel C.1. Duże znaczenie metropolii i miast regionu w przestrzeni europejskiej		○	○	○	○	○	○
Cel C.2. Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy		○	○	○	○	○	○
Cel C.3. Silny ośrodek nauki i kultury		○	○	○	○	○	○

Macierz oceny spójności celów projektu Strategii z celami ochrony środowiska (istotnymi z punktu widzenia Strategii) Polityki Ekologicznej Państwa

		Zanieczyszczenie powietrza		
		Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza	Spełnienie standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa	Redukcja emisji z obiektów energetycznego spalania w kierunku pułapów emisyjnych określonych w Traktacie Akcesyjnym
++	znaczne wzmocnienie celów dokumentu			
+	słabsze wzmocnienie celów dokumentu			
O	brak istotnych powiązań między celami dokumentów			
±	możliwe wzmocnienie lub osłabienie celów dokumentu			
!	osłabienie celów dokumentu			
U	sugerowane uzupełnienie			
Cele projektu Strategii				
Cel A.1. Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców		O	O	O
Cel A.2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki		+	+	++
Cel A.3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka		O	+	+
Cel B.1. Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa		O	O	+
Cel B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego		++	+	++
Cel B.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni		O	O	+
Cel C.1. Duże znaczenie metropolii i miast regionu w przestrzeni europejskiej		O	O	O
Cel C.2. Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy		O	O	O
Cel C.3. Silny ośrodek nauki i kultury		O	O	O

Macierz oceny spójności celów projektu Strategii z celami ochrony środowiska (istotnymi z punktu widzenia Strategii) Polityki Ekologicznej Państwa

		Gospodarka odpadami						
		Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju PKB	Zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami	Zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów, w tym w szczególności doprowadzenie do sytuacji, że w 2013r. nie będzie składowanych odpadów komunalnych	Zamknięcie do końca 2009r. wszystkich krajowych składowisk niespełniających standardów Unii Europejskiej	Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów	Całkowite wyeliminowanie i unieszkodliwienie PCB do 2010r.	Rozbudowa systemu odzysku i unieszkodliwiania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów ukierunkowanego na całkowite Zapewnienie pełnej skuteczności działania systemu zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz odzysku, w tym recyklingu, odpadów
++	znaczne wzmocnienie celów dokumentu							
+	słabsze wzmocnienie celów dokumentu							
O	brak istotnych powiązań między celami dokumentów							
±	możliwe wzmocnienie lub osłabienie celów dokumentu							
!	osłabienie celów dokumentu							
U	sugerowane uzupełnienie							
Cele projektu Strategii								
Cel A.1. Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców		O	O	O	O	O	O	O
Cel A.2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki		O	O	O	O	O	O	O
Cel A.3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka		O	O	O	O	O	O	O
Cel B.1. Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa		O	O	O	O	O	O	O
Cel B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego		++	++	++	++	++	++	++
Cel B.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni		O	O	O	O	O	O	O
Cel C.1. Duże znaczenie metropolii i miast regionu w przestrzeni		O	O	O	O	O	O	O
Cel C.2. Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy		O	O	O	O	O	O	O
Cel C.3. Silny ośrodek nauki i kultury		O	O	O	O	O	O	O

Macierz oceny spójności celów projektu Strategii z celami ochrony środowiska (istotnymi z punktu widzenia Strategii) Polityki Ekologicznej Państwa

		Substancje chemiczne w środowisku			Zapobieganie niszczeniu ozonu stratosferycznego	Poważne awarie przemysłowe	
		Propagowanie stosowania bezpiecznych dla ludzi i środowiska zamienników chemiczaliów i preparatów	Minimalizacja niekorzystnego wpływu stosowania chemiczaliów na ludzi i środowisko	Propagowanie stosowania produktów chemicznych ulegających biodegradacji	Wycofanie z obrotu i stosowania substancji niszczących warstwę ozonową, z wyjątkami dopuszczonymi przez Protokół montrealski oraz regulacje Unii Europejskiej	Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej przez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takiej awarii	Ograniczenie skutków poważnych awarii w odniesieniu do ludzi, środowiska oraz wartości materialnych
++	znaczne wzmocnienie celów dokumentu						
+	słabsze wzmocnienie celów dokumentu						
o	brak istotnych powiązań między celami dokumentów						
±	możliwe wzmocnienie lub osłabienie celów dokumentu						
!	osłabienie celów dokumentu						
U	sugerowane uzupełnienie						
Cele projektu Strategii							
Cel A.1. Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców		+	o	+	+	+	+
Cel A.2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki		o	o	o	o	o	o
Cel A.3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka		o	+	o	+	o	o
Cel B.1. Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa		+	+	+	o	++	++
Cel B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego		+	o	+	++	o	o
Cel B.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość		o	o	o	o	o	o
Cel C.1. Duże znaczenie metropolii i miast regionu w przestrzeni		o	o	o	o	o	o
Cel C.2. Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju		o	o	o	o	o	o
Cel C.3. Silny ośrodek nauki i kultury		o	+	o	+	o	o

Ocena sposobu uwzględnienia problematyki zrównoważonego rozwoju oraz środowiska i jego ochrony w treści Strategii wraz z rekomendacjami

Kryterium K1: Czy analiza sytuacji gospodarczej, społecznej i środowiskowej (w tym SWOT) w wystarczający sposób uwzględnia zagadnienia związane ze zrównoważonym rozwojem i ochroną środowiska?

Rekomendacje:

1. **Skorygować ocenę** trendów zmian jakości środowiska rozszerzając perspektywę czasową oceny do ostatnich 5 lat.
2. **Poprawić spójność** treści diagnozy eliminując stwierdzenia wzajemnie sprzeczne.
3. **Poszerzyć diagnozę** strategiczną o ocenę stanu zdrowotnego mieszkańców oraz charakterystykę gospodarki leśnej (w tym aspekt lasów ochronnych).
4. **Uaktualnić dane** dotyczące obszarów chronionych zgodnie ze stanem zaprezentowanym w Prognozie oraz wskazać istniejące i potencjalne zagrożenia dla funkcjonowania tych obszarów (przedstawione w rozdziale 4.2. Prognozy).
5. **Uzupełnić analizę** SWOT o następujące elementy:

SŁABE STRONY

- brak racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi
- niewielki udział energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych
- niski poziom absorpcji w rolnictwie środków z programów rolno-środowiskowych
- degradacja infrastruktury, zabudowy i środowiska w następstwie eksploatacji górniczej

SZANSE

- dostępność funduszy strukturalnych na rozwój zrównoważonego rolnictwa

ZAGROŻENIA

- postępująca fragmentacja przestrzeni i ograniczanie drożności i funkcjonalności korytarzy ekologicznych

Ocena sposobu uwzględnienia problematyki zrównoważonego rozwoju oraz środowiska i jego ochrony w treści Strategii wraz z rekomendacjami

Kryterium K2: *Czy priorytety, cele i kierunki działań przyjęte w Strategii odnoszą się do zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska?*

Rekomendacje:

1. Proponuje się wprowadzenie do opisu priorytetu A zapisu: „Rozwój gospodarczy będzie się odbywał przy równoczesnym zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego zgodnie z konstytucyjną zasadą rozwoju zrównoważonego”.
2. W opisie priorytetu C proponuje się:
 - wprowadzenie na str. 49. akapit 2 zapisu: „Realizacja infrastruktury transportu drogowego nie może zagrażać trwałości układów przyrodniczych i ciągłości funkcjonowania środowiska przyrodniczego”
 - uzupełnienie tekstu na str. 49. akapit 1: „Istotne jest także, by współpraca ta bazowała na wspólnym dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym”
3. W opisie celu strategicznego A.1 proponuje się w zdaniu 2 po słowach „tożsamości regionalnej” dodać „i świadomości ekologicznej”.
4. W opisie kierunku A.1.1. proponuje się w zdaniu 2 po słowach „kształtowanie postaw prospołecznych” dodać „i postaw prośrodowiskowych”.
5. W kierunku A.1.1. proponuje się:
 - **dodanie działania:** *wspieranie i wdrażanie autorskich programów z zakresu edukacji regionalnej integrujących treści kulturowe i przyrodnicze*
 - **dodanie działania:** *wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej na wszystkich stopniach edukacji i nieformalnej*
 - w działaniu 4 po słowach „nagradzania postaw prospołecznych” dodać „prośrodowiskowych”
6. W opisie celu strategicznego A.2. i kierunku A.2.1. proponuje się wprowadzenie następujących zapisów:
 - cel A.2.: „Realizacja nowych inwestycji oparta będzie na zasadach: „eliminacji zanieczyszczeń u źródeł” oraz stosowania najlepszych dostępnych technik BAT”
 - kierunek A.2.1.: „Priorytetem będzie zagospodarowanie na potrzeby nowych inwestycji terenów przemysłowych”
7. W kierunku A.2.1. proponuje się poszerzenie opisu działania 7: „Przyciąganie do regionu inwestycji, w szczególności o wysokim zaawansowaniu technologicznym i opartych na technologiach prośrodowiskowych”.
8. W opisie celu strategicznego A.3 proponuje się w zdaniu 2 po słowach „sektory gospodarki wykorzystujące nowoczesne technologie” dodać: „przy równoczesnym zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego”.

Ocena sposobu uwzględnienia problematyki zrównoważonego rozwoju oraz środowiska i jego ochrony w treści Strategii wraz z rekomendacjami

Kryterium K2: *Czy priorytety, cele i kierunki działań przyjęte w Strategii odnoszą się do zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska?*

Rekomendacje:

9. W opisie kierunku A.3.1 proponuje się wprowadzenie zapisu:
„Mając na uwadze, że produkty z zakresu technologii nowatorskich w skali kraju, a zwłaszcza w skali globalnej (np. w dziedzinie farmakologii, chemii spożywczej i użytkowej, biotechnologii, GMO itp.), mogą powodować skutki dla środowiska i zdrowia człowieka trudne do przewidzenia i oszacowania istotne będzie, zgodnie z zasadą przezorności, ograniczanie ryzyka środowiskowego związanego z ich wdrożeniem poprzez przeprowadzanie analizy cyklu życia produktów w połączeniu z analizą ryzyka dla zdrowia człowieka i komponentów środowiska”.
10. W kierunku A.3.1.
 - proponuje się w działaniu 2 po słowach „nowatorskich kierunków badawczych” dodać „w tym w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu”
 - **dołączenie działania:** *wspieranie zmian technologicznych prowadzących do wytwarzania przyjaznych środowisku produktów i usług*
11. W ramach kierunku A.3.2. proponuje się w opisie działania 5 „stały monitoring sytuacji tradycyjnych i dużych sektorów przemysłu w województwie” dodać „i ich wpływu na środowisko”.
12. W części opisowej kierunku A.3.3. proponuje się wprowadzenie zapisu: *„Równocześnie należy mieć na uwadze, że działania na terenach wiejskich będą miały istotny wpływ na możliwość terminowej realizacji priorytetów polityki ekologicznej państwa i wspólnoty europejskiej w zakresie ochrony różnorodności biologicznej czy uzyskania dobrego stanu wód”.*
13. Zaleca się **uzupełnienie listy działań** w kierunku A.3.3. o następujące:
 - *rozwijanie i wspieranie zrównoważonego rolnictwa opartego na metodach gospodarowania zgodnych z wymogami ochrony środowiska (zwłaszcza w zakresie ochrony gleb, wód, agroróżnorodności i krajobrazu), w tym rolnictwa ekologicznego*
 - *wspieranie rozwoju ekstensywnego rolnictwa na obszarach górskich*
 - *promowanie i wspieranie wdrażania programów rolnośrodowiskowych, w szczególności na obszarach chronionych*
 - *promowanie i wspieranie upraw roślin energetycznych*
14. W kierunku B.1.2. proponuje się w działaniu 4, po słowach „infrastruktury okoturystycznej” dodanie „z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z potrzeb ochrony środowiska i krajobrazu oraz zachowania różnorodności biologicznej”.

Ocena sposobu uwzględnienia problematyki zrównoważonego rozwoju oraz środowiska i jego ochrony w treści Strategii wraz z rekomendacjami

Kryterium K2: *Czy priorytety, cele i kierunki działań przyjęte w Strategii odnoszą się do zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska?*

Rekomendacje:

15. W kierunku B.2.1. proponuje się **dodanie działań:**
 - *ochrona torfowisk i obszarów wodno-błotnych jako obszarów naturalnej retencji wodnej*
 - *odtworzenie ciągłości ekologicznej rzek*
 - *ochrona naturalnych dolin rzecznych oraz renaturalizacja rzek*
16. W kierunku B.2.5. proponuje się **dodanie działania:**
 - *przeznaczenie do pełnienia funkcji ekologicznej terenów zdegradowanych, na których dzięki samoistnej rewitalizacji wykształciły się cenne przyrodniczo ekosystemy*
17. W kierunku B.3.6. proponuje się:
 - *Wprowadzenie do opisu kierunku następującego tekstu: „Istotne dla trwałości rozwoju gospodarki turystycznej są trwałość zasobów przyrodniczych i dobry stan środowiska. Toteż należy przyjąć, że rozwój turystyki będzie się odbywał z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z potrzeb ochrony środowiska i krajobrazu, w tym optymalizacji wielkości ruchu turystycznego i chłonności środowiska. Świadomość potrzeby zrównoważonego rozwoju poszczególnych typów turystyki powinna być kluczowym założeniem i jako takie wyznaczać podstawowy wymiar skali podejmowanych działań. Należy mieć na uwadze podrzędność funkcji turystycznych wobec funkcji ekologicznych na obszarach podlegających ochronie prawnej”*
 - *w działaniu 4 po słowach: „na terenach o walorach przyrodniczo krajobrazowych i kulturowych” dodać „z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z potrzeb ochrony środowiska i krajobrazu oraz zachowania różnorodności biologicznej”*
 - *w działaniu 7 po słowach „zbiorników wodnych” dodać „ z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z potrzeb ochrony środowiska i zachowania różnorodności biologicznej”*
 - **dodanie działania:** *wspieranie tworzenia innowacyjnych produktów zmniejszających negatywny wpływ sezonowości ruchu turystycznego na środowisko poprzez przygotowanie produktów konkurencyjnych w czasie i przestrzeni do szczególnie obciążonych ruchem turystycznym obszarów cennych przyrodniczo*

Ocena sposobu uwzględnienia problematyki zrównoważonego rozwoju oraz środowiska i jego ochrony w treści Strategii wraz z rekomendacjami

Kryterium K2: *Czy priorytety, cele i kierunki działań przyjęte w Strategii odnoszą się do zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska?*

Rekomendacje:

18. W kierunku C.1.2. proponuje się:
 - wprowadzenie do opisu kierunku jako zdanie 3 w 2 akapicie - tekstu: „Szczególnie ważne jest, aby podczas planowania i realizacji inwestycji drogowych ograniczać presję na tereny wrażliwe (a zwłaszcza obszary chronione) oraz uwzględniać konieczność zachowania drożności korytarzy ekologicznych. Niezbędne jest stosowanie rozwiązań technicznych minimalizujących oddziaływanie dróg jako barier ekologicznych”
 - **dodanie działania:** przywracanie drożności korytarzy ekologicznych poprzez przebudowę i modernizację istniejącej infrastruktury transportowej na odcinkach newralgicznych
 - **dodanie działania:** rozwój infrastruktury systemu transportu rowerowego, poprzez tworzenie dróg dla rowerów w obrębie pasa drogowego, przystosowywanie ulic do wspólnego ruchu pieszych, rowerzystów i pojazdów samochodowych, budowę samodzielnych dróg rowerowych
19. W kierunku C.2.1. proponuje się **dodanie działań:**
 - rozwój i wzmocnienie współpracy wielostronnej, w tym transgranicznej w zakresie ochrony środowiska i krajobrazu oraz ograniczania ryzyka środowiskowego
 - tworzenie spójnej sieci korytarzy ekologicznych i obszarów chronionych
20. W kierunku C.3.1. proponuje się:
 - w działaniu 10 po słowach „konkurencyjności regionu” dodać „oraz poprawy jakości środowiska”
 - W działaniu 11 po słowach „interdyscyplinarnych kierunków studiów” dodać: „w tym kierunków integrujących problematykę techniczną i ekonomiczną ze środowiskową”
21. W kierunku B.2.6 proponuje się **dodanie działania:**
 - uwzględnianie ochrony krajobrazu, a zwłaszcza krajobrazu wiejskiego, górskiego oraz krajobrazu kulturowego w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym
22. Proponuje się poszerzenie zakresu przedsięwzięcia P.C.3 Zintegrowany system transportowo-komunikacyjny o zagadnienie transportu rowerowego.

Ocena sposobu uwzględnienia problematyki zrównoważonego rozwoju oraz środowiska i jego ochrony w treści Strategii wraz z rekomendacjami

Kryterium K3: *Czy proponowane rozwiązania prawne i instytucjonalne oraz przyjęte zasady wdrażania Strategii mogą zapewnić realizację prośrodowiskowych celów i działań oraz zrównoważony rozwój?*

Rekomendacje:

1. Proponuje się w rozdziale 5. Ramy wdrażania i finansowania Strategii dodanie tekstu: "Zarząd Województwa w oparciu o zapisy Strategii określi szczegółowe wytyczne, zadania oraz zasady działania Zespołu ds. Wdrażania Strategii oraz ustali jego skład, w tym przedstawicieli instytucji zewnętrznych".
2. Rekomenduje się **poszerzenie listy zasad**, na których będzie się opierać wdrażanie Strategii, o zasady polityki ekologicznej:
 - *zasada zrównoważonego rozwoju* - potrzeby obecnego pokolenia nie mogą być zaspokojone bez umniejszania szans przyszłych pokoleń na ich zaspokojenie
 - *zasada przezorności (ostrożności)* - na wszystkich podmiotach ciąży obowiązek dołożenia należytej staranności w ocenie skutków, jakie dla środowiska może przynieść nowo podejmowana decyzja lub uruchamiana działalność, a rozwiązywanie problemów powinno następować już wtedy, gdy pojawia się uzasadnione prawdopodobieństwo zagrożenia
 - *zasada prewencji (zapobiegania)* - przeciwdziałanie negatywnym skutkom dla środowiska powinno być podejmowane na etapie planowania (cele środowiskowe osiąga się przez działania wyprzedzające)
 - *zasada stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT)*
 - *zasada „zanieczyszczający płaci”* - wymaga od wprowadzającego zanieczyszczenia ponoszenia kosztów usunięcia skutków lub zapobiegania zanieczyszczeniom

Ocena sposobu uwzględnienia problematyki zrównoważonego rozwoju oraz środowiska i jego ochrony w treści Strategii wraz z rekomendacjami

Kryterium K4: *Czy proponowany system monitorowania i ewaluacji realizacji dokumentu zawiera elementy związane ze zrównoważonym rozwojem i ochroną środowiska (przede wszystkim, czy proponuje się odpowiednie do tego wskaźniki)?*

Rekomendacje:

1. Ze względu na rodzaj dostępnych danych proponuje się zmianę definicji wskaźnika „odsetek zbiorników i cieków wodnych o najwyższej klasie czystości” na następującą:
 - *zmiana jakości wód powierzchniowych (% udziału punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości w stosunku do ogólnej liczby)*
2. Proponuje się, ze względu na niejednoznaczne brzmienie, zmianę definicji wskaźnika „powierzchnia gruntów zrehabilitowanych lub zagospodarowanych” na następującą:
 - *powierzchnia gruntów zdegradowanych poddanych rekultywacji lub rewitalizacji (ha)*
3. Dla oceny skutków środowiskowych wdrażania Strategii proponuje się **wprowadzenie dodatkowo następujących wskaźników:**
 - *zmiany jakości wód podziemnych (% udział punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości w stosunku do ogólnej liczby)*
 - *powierzchnia form ochrony przyrody (ha)*
 - *powierzchnia gruntów rolnych wyłączonych z produkcji (ha)*
 - *powierzchnia gruntów leśnych przeznaczonych na cele nie leśne (ha)*
 - *udział terenów zieleni ogólnodostępnej w powierzchni miast (powierzchnia terenów zielonych przypadająca na mieszkańca)*
 - *udział powierzchni upraw ekologicznych w powierzchni gruntów rolnych (% powierzchni gruntów rolnych)*
 - *liczba gospodarstw realizujących programy rolnośrodowiskowe (% gospodarstw)*
 - *udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w ogólnej produkcji energii (% energii produkowanej w województwie)*
 - *liczba obiektów zabytkowych poddanych rewaloryzacji*
4. Zaleca się poszerzenie zakresu monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku życia i pracy (monitoring prowadzony przez Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska).

Ocena sposobu uwzględnienia problematyki zrównoważonego rozwoju oraz środowiska i jego ochrony w treści Strategii wraz z rekomendacjami

Kryterium K5: *Czy projekt jest spójny ze strategicznymi dokumentami międzynarodowymi i krajowymi związanymi ze zrównoważonym rozwojem i ochroną środowiska?*

Rekomendacje:

1. Zaleca się w ramach celu strategicznego A.3. *Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka* **dodanie kierunku:**
 - *A.3.4. Rozwój trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej*
Spełniając wiele ważnych i różnorodnych funkcji lasy są kluczowym elementem bezpieczeństwa ekologicznego kraju i stanowią o tym, że polityka i gospodarka leśna mają rangę strategiczną. Kształtowanie gospodarki leśnej musi się odbywać w sposób zrównoważony z gospodarczego, ekologicznego, społecznego i kulturalnego punktu widzenia. Ważne jest utrzymanie i wzmocnienie wielofunkcyjnej roli lasu oraz utrzymanie funkcji ochronnych (ze szczególnym uwzględnieniem ochrony gleb, wód i powietrza), jak również zachowanie bioróżnorodności oraz typowych krajobrazów leśnych. Zrównoważona gospodarka leśna powinna opierać się na racjonalnym użytkowaniu zasobów leśnych, ekologizacji produkcji leśnej, ochronie lasów i zwiększaniu lesistości.
Do głównych typów działań w zakresie tego kierunku należy m.in.:
 - *wdrażanie zrównoważonej gospodarki leśnej oraz jej ekologizacja*
 - *utrzymanie i wzmocnienie wielofunkcyjnej roli lasów*
 - *utrzymanie funkcji ochronnych lasów oraz ich różnorodności biologicznej*
 - *utrzymanie dobrego stanu i żywotności zasobów leśnych*
 - *wspieranie odbudowy zasobów leśnych na obszarach kłesk żywiołowych, w tym powodowanych przez zmiany globalne*
 - *zwiększanie powierzchni obszarów leśnych*
 - *ochrona lasów miejskich i podmiejskich ze szczególnym uwzględnieniem ich funkcji zdrowotnych i rekreacyjnych*
 - *przebudowa drzewostanów zgodnie z warunkami siedliskowymi*
 - *organizowanie szkoleń i seminariów w zakresie zrównoważonej gospodarki leśnej*
 - *wspieranie zrównoważonej gospodarki w lasach nie będących własnością Skarbu Państwa*
2. Proponuje się **dodanie w kierunku A.1.2. działania:**
 - *integracja informacji przestrzennej w skali regionu ze szczególnym uwzględnieniem informacji o środowisku i jego ochronie.*

Dziękuję za uwagę